

The beginning of the new millennium was marked today well-known at home and abroad Ukrainian contest of folk instruments named. A. Onufrienko and «Patterns Carpathians» and international competition Bayan Accordion «Perpetuum mobile», in which organized scientific conferences, workshops, demonstration lessons, concerts by famous artists and bands that ultimately becomes an important factor in promotion and development of Ukrainian folk instrumental art.

It is in Drohobych 2004-2005, is launched research and art project «Lviv school commonplace accordion-art» (by A. stuffy, Pyts B., S. Karas) and the project «Young generation Lviv commonplace accordion-school» (2008) which unified all directions and scientific research.

Disclosed priorities guidance and training and repertory works of artists Bayan Accordion Drohobych in solo and collective playing.

Emphasized on activating print special musical literature (original music, translations for accordion and accordion, instrumental ensembles, teaching materials to master this heritage).

Study analyzes composition activity (ordering books, original music, transcriptions, arrangements, etc.) and instructional materials; analyzed research «Lviv school commonplace accordion-art» and epistolary material composer Vladimir Zolotarev.

It is emphasized that today in Drohobych the first time in the Competition of folk instruments ensemble began category of different types (homogeneous and mixed ensembles such small and larger forms) and innovation was the category «orchestra of folk instruments», which for nine years participated more than 40 orchestras primary specialized and higher educational institutions of I-IV accreditation (Lviv, Ternopil, Volyn, Transcarpathian, Vinnitsa, Kherson, Luhansk, Donetsk, Rivne, Mykolaiv, Kyiv, Chernihiv, Sumy regions), Simferopol. Crimea, Belarus Latvia, Russia.

Organizational work that is rotation-competitive festival movement, science and art projects, live performances sociocultural raises important factor today. These factors contribute to the recognition of Drohobych as in different-artistic circles of Ukraine and the establishment of a global musicological functioning.

Thus, teaching repertoire, scientific and methodological developments commonplace accordion-cell Drohobych is multifaceted and widespread, accepted in scientific circles in Ukraine and abroad, systematically used in the teaching process is an integral part of an integrated system of academic folk instrumental art in the context of socio-cultural changes in Ukraine XXI century, stress the authors.

Key words: accordion, Drohobych, repertoire, manuals, theses, guidelines, methodological principles, performance art, concert, Ukraine XXI century, leading teachers, musicologists, collective music-making, repertoire policy, trends, teaching repertoire.

Аннотация

Душный А., Боженский А. Дрогобыччина как научная организация баянно-аккордеонного движения Украины XXI века

Раскрываются приоритеты научно-методического и учебно-репертуарного наследия баянистов-аккордеонистов Дрогобыччины в сольном и коллективном музицировании. Анализируется результат работы (составление сборников, оригинальная музыка, переложение, аранжировка и т.д.) и учебных пособий, освещается исследование «Львовская школа баянно-аккордеонного искусства» и эпистолярный материал композитора Вл. Золотарева

Ключевые слова: баян, аккордеон, Дрогобыч, репертуар, пособия, диссертации, методические рекомендации.

Надійшла до редакції 7.10.2014 р.

УДК 78.3.27

М.В. Паньків

ПОСТАТЬ БАЯНИСТА-КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА (АКОМПАНИАТОРА) У КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ XXI СТОЛІТТЯ

Постановка проблеми. Соціокультурна парадигма XXI ст. є вагомим чинником пропаганди музичного мистецтва з врахуванням високопрофесійних ознак фахівця мистецької сфери. Тут вагоме місце відводиться його академічній народно-інструментальній ніші, і зокрема – баянно-акордеонному мистецтву. У сольному та колективному виконавстві баян-акордеон сьогодні досягає значних

результатів, а щодо концертмейстерської ланки, то постає питання унаочненого аналізу. Адже, не кожен виконавець-соліст може бути концертмейстером чи акомпаніатором, або навіть ансамблістом. Цьому передують низка факторів (гра на слух, транспонування, читка нот з листа, імпровізація, відчуття колективу або партнера тощо), яких в окремій навчальній дисципліні (приміром, «концертмейстер-піаніст»), сьогодні немає. Відповідно (на відміну від піаністів), немає конкурсної номінації, де б могли себе проявити концертмейстери-баяністи (акордеоністи), і це теж ставить питання перед організаторами конкурсного руху про доцільність такої номінації.

Попри те, сьогодні активно на ниві концертмейстерсько-аккомпаніаторської діяльності працює низка фахівців баяністів-акордеоністів як у художніх колективах, так і поодинокій концертній діяльності. Це і послужило актуальністю у виборі теми наукової розвідки.

Аналіз досліджень. За останні роки концертмейстерській діяльності присвячено *дисертаційні дослідження* Л. Повзун «Наукові і художні аспекти мистецької діяльності піаніста-концертмейстера» (К., 2005), Т. Карпенко «Формування концертмейстерської компетентності майбутніх педагогів-музикантів у процесі вивчення фахових дисциплін» (К., 2010), О. Коробової «Антиципація в структурі художньо-творчої діяльності концертмейстера» (Саратов, 2011); *публікації* П. Андрійчука, А. Берези, О. Бабчук, Г. Горбулич, Н. Журавльової [4], К. Іванової, В. Левчук, Ю. Небуну, Б. Нестеровича, О. Матковського, Т. Малікової, Т. Молчанової, В. Общанського, С. Паламар, В. Павлічук, Т. Фойдер, Є. Шендерович та ін.

Настільною книгою в галузі народно-інструментального мистецтва сьогодення вважають підручник М. Давидова «Історія виконавства на народних інструментах» [1], який узагальнює формування, розвиток та пропаганду народних інструментів в Україні. Довідниковий матеріал презентує праця А. Семешка «Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ–ХХІ століть» [10], у якій вперше в Україні зібрано й уніфіковано різні напрями діяльності баяністів-акордеоністів на зламі століть.

Регіональні аспекти дослідження баянно-акордеонного мистецтва і колективного музикування на народних інструментах розглянуті у довіднику А. Душного та Б. Пица «Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва» [3]. Наявне й наукове осмислення діяльності кафедри народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, вміщене в науково-історичному довіднику [9].

Окремі розвідки присвячені постаті П. Рачинського [8] та Прикарпатському дуєту баяністів [2]. Інтернет-сайти [5, 6, 7] розкривають палітру функціонування низки провідних колективів України, у яких концертмейстерами виступають саме баяністи-акордеоністи.

Мета статті полягає у висвітленні особистостей баяністів-концертмейстерів (аккомпаніаторів), які, на нашу думку, постають домінуючими у виконавській діяльності і тим самим створюють імідж означеній професії.

Виклад основного матеріалу. Баянне мистецтво сьогодення посідає вагоме місце у загальній системі музикознавства, маючи сформовану науково-методичну базу, оригінальний репертуар, провідних педагогів, гроно лауреатів найпрестижніших виконавських конкурсів, низку фахових професійних виконавських мистецьких форумів, тощо. Становлення баяніста-виконавця відбувається системно та поетапно (ДМШ – училище – ВНЗ або ССМШ – ВНЗ) на основі теорії та методики формування виконавської майстерності баяніста (М. Давидов), ансамблевого (М. Різолі) і естрадно-джазового музикування (В. Власов), опанування оригінальним високохудожнім репертуаром композиторів-баяністів (В. Зубицький, В. Власова, А. Гайденко, Вл. Золотарьов, А. Сташевський, А. Нижник, В. Рунчак, Б. Мирончук, Ю. Шамо, А. Білошицький та ін.).

Систематизація участі солістів-баяністів (акордеоністів) у міжнародних конкурсах («Фотландські дні музики», «Трофей світу», «Кубок світу», «Кубок Кривбасу», «Golden Accordion», «Acco Holiday», «Perpetuum mobile», «Inter Svitiaz-accamusik» та ін.) стала домінантою формування висококласних виконавців, які отримували найвищі нагороди і тим самим приносили перемогу українській баянній школі. Водночас, бачимо появу низки ансамблів однорідного та неоднорідного складу за участю баяна, які сьогодні прогресують (у репертуарній політиці зокрема) і дають можливість залучення до спільного творчого процесу широкого кола музикантів різних спеціальностей з однією метою – популяризації академічного народно-інструментального (або інструментального у камерному сенсі) колективного музикування у різноманітних мистецьких проєктах України та світу.

Саме ці важелі і стають стрижневими у подальшій діяльності баяністів, які обирають своєю професією «концертмейстерство» або «аккомпаніаторство» у різних творчих колективах.

Творчість концертмейстера – основний пріоритет естетичного виконавського мистецтва. Саме поняття «концертмейстер» розглядається як своєрідність артистичного виконання, індивідуальне

осмислення та трактування авторського задуму, переосмислення нотного тексту в контексті художнього процесу й самостійного творчого прояву. Концертмейстерство є вагомо-цінним видом музичного виконавства, прояв якого характеризується в індивідуальній ролі його особистості у процесі інтерпретації музичного твору.

У концертмейстерському виконавстві існують декілька масштабних рівнів: засвоєння суті окремих мелодій та інтонацій шляхом усвідомлення та розкриття їх семантичного значення; перехід від семантичної конкретизації до ідейно-художнього узагальнення; оформлення певного художнього задуму [4; 105]. Відтак, концертмейстери-баяністи сьогодні працюють у художніх колективах, зокрема – Національному заслуженому академічному ансамблю танцю України ім. П. Вірського, Заслуженому народному ансамблі пісні і танцю України «Дарничанка», Заслуженому Прикарпатському ансамблі пісні і танцю «Верховина», Ансамблі пісні і танцю «Трускавчанка», Заслуженому вокально-хореографічному ансамблі України «Галичина», студентському народному вокально-хореографічному ансамблі «Пролісок» та ін.

Одним із провідних колективів України, що об'єднує чимало блискучих концертмейстерів-баяністів, є *Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського* під орудою – Героя України, народного артиста України М. Вантуха [7].

Із 2002 року в ансамблі активно працюють Богдан та Руслан Піроги – сімейний дует баяністів, широковідомий у мистецьких колах України та зарубіжжі. Вони – заслужені артисти України, випускники НМАУ ім. П. Чайковського, у складі дуету – лауреати I премії міжнародних конкурсів «Трофей Югославії» (м. Крауце, Югославія, 1991 р.) та «Фотландські дні музики» (м. Клінгенталь, Німеччина, 1998 р.) [10; 114–115].

Ветеран серед концертмейстерів-баяністів означеного колективу – О. Пономарьов, заслужений артист України, випускник Львівської консерваторії ім. М. Лисенка (клас доц. Д. Кужелева). Працює у ансамблі ім. П. Вірського з 1978 р., є автором музики та аранжувань до низки хореографічних постановок та концертних програм («Україна моя», «Волинська полька», «Гуцулка», «Буковинський» й ін.). Гастролює з колективом країнами Європи, Азії, Америки [10; 117].

Наймолодший концертмейстер колективу (від 2006 р.), провідний баяніст-виконавець сьогодні, випускник класу народного артиста України, проф. НМАУ ім. П. Чайковського В. Бесфамільнова – О. Хрустевич. Його майстерність шліфувалася на міжнародних конкурсах «Golden Accordion» (Нью-Йорк, США, 2001, III премія), «Грай баян» (Ржев, Росія, 2003, I премія), «Кубок Кривбасу» (Кривий Ріг, 2003, 2006, II премія), «Від бароко до джазу» (Вроцлав, Польща, 2006, I премія), «Ассо Holiday» (Київ, 2006, II премія) [10; 158].

Сьогодні визначне місце у мистецькому осередку впевнено посідає *Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»* під керуванням заслуженого працівника культури України П. Андрійчука (випускника Київської консерваторії ім. П. Чайковського, клас баяна – народного артиста України, проф. М. Різоля), який 1978–1992 рр. був концертмейстером-баяністом колективу, а з 2002 р. – його художній керівник [5].

У «Дарничанці» з 1992 р. концертмейстером-баяністом працює В. Якимчук, випускник КНУКіМ (клас А. Гаценко та П. Андрійчука) й Київської державної консерваторії ім. П. Чайковського (клас В. Самітова).

В. Якимчук (у співавторстві з П. Андрійчуком) автор посібника «Співає народний хор» (К., 2004 р.), редактор-упорядник низки збірок, лауреат міжнародного конкурсу «Premiodi Montese» (Монтезе, Італія, 2002 р., в категорії «вар'єте» I премія, у категорії «академічне виконавство», II премія) [10; 179].

З 1999 року на посаду концертмейстера «Дарничанки» запрошено випускника НМАУ ім. П. Чайковського, дипломанта міжнародного конкурсу баяністів у м. Санкт-Петербург (Росія, 2003 р.) – В. Бондаренка [5].

У контексті нашої розвідки активну увагу привертає постать концертмейстера та керівника оркестру *Заслуженого вокально-хореографічного ансамблю України «Галичина»* П. Рачинського, випускника Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка (клас баяна – проф. М. Оберюхтіна). Він соліст-інструменталіст, ансамбліст, але основна його виконавська сфера – концертмейстер та акомпаніатор. Він активно співпрацює у цьому амплуа з сопілкарями В. Попадюком, М. Маркевичем; співаками, солістами філармонії та опери С. Степаном, М. Шуневичем, Р. Вітошинським, Г. Чорнобою, Г. Гавриш, А. Шкурганом, Н. Мельник, В. Паславським, І. Нагірним, Н. Романюком, В. Білоніжком, О. Кровицькою, М. Шопшею; естрадними співаками І. Поповичем, П. Дворським, О. Білозір, М. Сливоцьким; хореографами М. Вантухом, Я. Чуперчуком, М. Ванівським, О. Бобківим [3; 33]. Як зазначає дослідник творчості митця Б. Пиц «...кожен концерт гастролей у Німеччині

(2002 р.) солісти Львівської опери та філармонії ... у першому відділі демонстрували оперну та романсову класику..., а в другому – твори сучасних українських авторів та народні пісні. І все це в супроводі П. Рачинського» [8; 179]. У складі «Галичини» та з вищезгаданими музикантами йому аплодувала Європа, США, Австралія.

Доречно звернути увагу на митця, педагога, концертмейстера-акомпаніатора, блискучого ансамбліста, співзасновника «Прикарпатського дуету баяністів» (спільно з С. Максимовим), заслуженого працівника культури України, завідувача цикловою комісією народних інструментів Дрогобицького ДМУ ім. В. Барвінського В. Чумака (випускника Уральської державної консерваторії ім. М. Мусоргського, клас проф. А. Трофімова). Його багатогранна особистість витонченого музиканта-інтерпретатора, аранжувальника та композитора (автора низки оригінальних творів та аранжувань й перекладень для баяна і ансамблю баяністів), широкомасштабна концертна діяльність дала плідні плоди творчої діяльності. Він акомпаніатор народного ансамблю пісні і танцю «Трускавчанка», з яким гастролював Білорусією, Росією, Польщею, Францією; у творчому тандемі з солістами Державного академічного театру опери та балету ім. І. Франка С. Степаном, Н. Тичинською, Чернівецькою та Ялтинською філармоніями, вокалістами Г. Гавриш, О. Телігою, О. Камінською, Я. Лемішем концертує у США, Канаді, дає концерт у штаб-квартирі ООН [2; 6].

Цікавою та напрочуд вдалою є співпраця «Прикарпатського дуету баяністів» (В. Чумак та С. Максимов) із заслуженим працівником освіти України К. Сятецьким. Колектив виступав акомпаніатором К.Сятецькому на міжнародному фестивалі «Фольклорама» у м. Вінніпег (Канада, 1997 р.), на творчому вечорі співака (Дрогобич, листопад 2001 р.), святкуванні 30-річчя творчої діяльності «Прикарпатського дуету» (Дрогобич, грудень, 2012 р.) та ін.

Молода генерація концертмейстерів-баяністів (акордеоністів), а відтак і артистів оркестру постає в *Заслуженому Прикарпатському ансамблі пісні і танцю «Верховина»* (художній керівник – С. Майданик). Протягом тривалого часу концертмейстером-баяністом колективу працює Н. Боярська, випускниця музично-педагогічного факультету Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка (клас проф. Е. Мантулева) [6].

З часом до творчої роботи запрошують випускників Дрогобицького державного музичного училища ім. В. Барвінського акордеоніста Р. Стахніва (клас магістра Ю. Чумака) з 2010 р. та баяніста В. Мицака (клас заслуженого працівника культури України В. Чумака) з 2012 р. Сьогодні цей творчий тандем закінчив музично-педагогічний факультет Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка (клас доц. А. Душного). У процесі формування власного стилю, творчого іміджу та виконавської майстерності Р. Стахнів та В. Мицак як солісти, учасники народно-інструментальних ансамблів беруть активну участь у низці виконавських конкурсів та фестивалів в Україні, Сербії, Латвії, є лауреатами конкурсів у дуєті та інструментальних ансамблях – ім. І. Вимера «Золота Троянда» (Львів, 2011, 2013 рр., I премія), «Perpetuum mobile» (Дрогобич, 2011 р., I премія у складі квартету народних інструментів; 2013-2014 рр., II премія (дуєт); 2013 р., Гран-Прі у складі інструментального квартету), «Internet music competition» (Сербія, 2012 р., II премія у складі квартету народних інструментів), «KrimASSO» (Симферополь, 2013, II премія) [9; 81-82].

Р. Стахнів автор двох навчальних посібників «Педагогічний репертуар для народних інструментів» (Дрогобич, 2010, 2013 рр.) з авторських творів для акордеона, дуєту акордеоністів-баяністів, ансамблю та оркестру народних інструментів. У складі «Верховини» виконавці гастролюють Україною, Латвією, Хорватією, Польщею.

Представник акордеонної школи проф. Е. Мантулева (випускник 2005 р.), педагог, концертмейстер-акомпаніатор, В. Шафета ще з студентських років працює на ниві творчої самореалізації. Сьогодні він ст. викладач кафедри народних музичних інструментів та вокалу ДДПУ ім. І. Франка, а з 2001 р. концертмейстер та акомпаніатор *студентського народного вокально-хореографічного ансамблю «Пролісок»* (художній керівник – доц. Ю. Добуш). Співавтор (спільно з А. Душним та Ю. Добушем) навчального посібника «Педагогічний репертуар для вокальних ансамблів (з репертуару народного вокально-хореографічного ансамблю «Пролісок»)» (Дрогобич, 2013 р.), у якому висвітлюються репертуарні тенденції та творчий шлях ансамблю за майже півстолітню історію. Щодо колективу, то у різні роки його концертмейстерами-баяністами (акордеоністами) були Р. Лемех, С. Процик, В. Чумак, Л. Мартинів, Р. Кундис, Р. Стахнів, Н. Хомин [3; 51]. Із колективом «Пролісок» В. Шафета став семиразовим лауреатом міжнародних конкурсів та фестивалів. Здійснив гастрольні поїздки до Польщі, Італії, Франції, Латвії, Туреччини. В. Шафета також є концертмейстером муніципального чоловічого камерного хору «Боян Дрогобицький» (2003-2011 рр.), з яким брав участь у творчих поїздках до Польщі, Чехії, Угорщини, Греції, Австрії, Північної Ірландії [9; 24].

Висновки. Постать концертмейстера-баяніста (акордеоніста) уособлює низку факторів його творчого еґо: професіоналізм, формування виконавської майстерності, шляхом самореалізації у

сольному та колективному музикуванні, здатність до наукового осмислення власних дій, композиторська діяльність, педагогічний аспект спілкування, виховання та навчання, креативність та індивідуалізація до стереотипів творчої діяльності, фанатизм та відданість справі, тощо. Тож означений феномен є яскравим прикладом для наслідування фаховості та унаочнення творчих дій в контексті соціокультури України ХХІ ст.

Список використаної літератури

1. *Давидов М.* Історія виконавства на народних інструментах (українська академічна школа) : підруч. [для вищ. та сер. муз. навч. закл.] / М. Давидов. – К. : НМАУ ім. П. Чайковського, 2010. – Вид. 2, доп. і випр. – 592 с.
2. *Душний А.* Прикарпатський дует баяністів: творчо-виконавський аспект : навч. пос. / А. Душний. – Дрогобич : Посвіт, 2007. – 88 с.
3. *Душний А.* Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва : довідн. / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – 216 с.
4. *Журавльова Н.* Філософсько-естетичний аспект концертмейстерської творчості / Н. Журавльова // Молодь і ринок. – Вересень, 2011. – № 9 (80). – С. 105–108.
5. *Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка».* [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа : <http://darnychanka.at.ua/>
6. *Заслужений Прикарпатський ансамбль пісні та танцю України «Верховина».* [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа : <http://verhovyna.org.ua/ua/index.html>
7. *Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа : <http://virsky.kiev.ua/index.php>
8. *Пиц Б.* Петро Рачинський : штрихи до творчого портрета // Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини : зб. мат. наук.-практ. конф. (Львів, ЛДМА ім. М. Лисенка, 3 листоп. 2005 р.) / [ред.-упоряд. А. Душний, С. Карась, Б. Пиц]. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – С. 176–182.
9. *Пиц Б.* Кафедра народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка : науково-історичний довідн. / Б. Пиц, А. Душний / [гол. ред. І. Фрайт]. – Дрогобич : Посвіт, 2011. – 198 с.
10. *Семешко А.* Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ–ХХІ ст. : довідн. / А. Семешко. – Т. : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 244 с.

Резюме

Розкриваються особистості баяністів-концертмейстерів (акомпаніаторів) Б. та Р. Пірогів, О. Пономарьова, О. Хрустевича, П. Андрійчука, В. Якимчука, В. Бондаренка, П. Рачинського, В. Чумака, Р. Стахніва, В. Мицака, В. Шафети, які еволюціонували з виконавців-солістів до означеної сфери діяльності. Аналізуються провідні колективи України, в яких роль баяніста-концертмейстера посідає ключове місце і стає пріоритетом для наслідування.

Ключові слова: баяніст, акордеоніст, концертмейстер, акомпаніатор, ансамбль, соліст, колективи.

Summary

Pankiv M. Figurebayan-accompanists in the cultural area of the XXI century

In solo and collective performance-bayan accordion is now significant results, and on kontsertmeysterskoyi level, the question arises to help readers visualize the analysis. After all, not every performer, soloist or accompanist may accompanist, or even ensemble.

This is preceded by a number of factors (play by ear, transposition, reciting from the letter notes, improvisation, sense of community or partner, etc.), which in a particular academic discipline (such as «accompanist pianist»), today no. Accordingly (as opposed to piano), there is competitive category, which could manifest itself concertmasters-accordionists (accordionists), and it also raises the question of the organizers of competitive movement on the feasibility of such a nomination.

Arts accompanist – the main priority of performing arts aesthetic. The term «accompanist» is regarded as the originality of artistic performance, individual reflection and interpretation of the author's intention, reconsideration note text in the context of the artistic process and creative self-expression.

Kontsertmeysterstvo is weighty, valuable type of musical performance, a manifestation of which is characterized by its role in the individual personality in the interpretation of music. The article contains numerous examples of such an accompanist in the practice of leading artistic collectives of Ukraine.

Figure accompanist-accordionist (accordion) represents a number of factors of his creative ego professionalism, formation of performance skills through self-realization in solo and collective music-making, the ability to scientific understanding their own actions, composer activity, pedagogical aspect of communication, education and training, creativity and personalization to stereotypes of creative activity, fanaticism and commitment to others. Therefore appointed phenomenon is a prime example for professionalism and illustrate creative actions in the context of cultural and artistic practice Ukraine XXI century.

Expressed the need to recognize accompanist-accordionist (accordion) separate area of musical training in higher educational institutions of art as it is applied in practice training accompanist, pianist and proposed to organize a creative individual nomination in the organization performing competitions of various levels.

The article reveals personality Bayan-accompanists (accompanists) B. and R. pies, Alexander Ponomarev, A. Khrustevych, P. Andriyчук, V. Yakymchuk, V. Bondarenko, P. Rachinsky, V. Chumak, R. Stahniva, B. Mycak V. Shafety that evolved from executors, soloists to this domain of activity. Analyzes the leading teams of Ukraine, in which the role accordionist-concertmaster occupies a key place and becomes a priority for further follow.

Key words: accordion player, accordion player, concertmaster, accompanist, ensemble, soloist, artistic groups, solo and ensemble performance, leading artists of Ukraine, scientific and methodological support, the cultural phenomenon of modern Ukraine, higher education institution performing school.

Аннотація

Паньків М.В. Фигура баяниста-концертмейстера (аккомпаниатора) в культурному просторі ХХІ століття

Раскрываются личности баянистов-концертмейстеров (аккомпаниаторов) Б. и Р. Пирогов, А. Пономарева, А. Хрустевича, П. Андрийчука, В. Якимчука, В. Бондаренко, П. Рачинского, В. Чумака, Р. Стахнива, В. Мыцака, В. Шафета которые эволюционировали из исполнитель-солистов через разнообразие творческого музицирования к указанной сферы деятельности. Анализируются ведущие коллективы Украины, в которых роль баяниста-концертмейстера занимает ключевое место и становится приоритетом для подражания.

Ключевые слова: баянист, аккордеонист, концертмейстер, аккомпаниатор, ансамбль, солист, коллективы.

Надійшла до редакції 7.11.2014 р.

УДК 76.038.532(477)«19»

Л.В. Крайлюк

НІЛ ХАСЕВИЧ І УКРАЇНСЬКА КНИЖКОВА ГРАФІКА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

Українська книжкова графіка I пол. ХХ ст. залишається предметом зацікавлення мистецтвознавців. Серед останніх досліджень слід виділити праці «Українська книжкова обкладинка першої третини ХХ століття» (2005 р.) та «Graphien графіки. Нариси з історії української графіки ХХ ст.» (2007 р.) О. Лагутенко, «Понад кордонами. Модерна українська книжкова графіка 1914-1945» (2008 р.) М. Мудрак та ін.

Апогей розквіту графіки, книжково-журнальної обкладинки в Україні припадає на 20-ті роки. Активна постава щодо життя тогочасних художників втілюється на обкладинках книги динамічними ритмами, кольоровим звучанням. Бурхливі зміни стилів знайшли своє відображення в книжковій графіці П. Ковжуна, Р. Лісовського, А. Петрицького, А. Страхова, С. Гординського, М. Бутовича [9; 12]. Одним з художників, причетних до розвитку цієї прикладної галузі мистецтва, є Ніл Хасевич (1905-1952 рр.), відомий своєю співпрацею з українським визвольним рухом 1940 – початку 1950-х років.

Провідною тенденцією розвитку книжкової ілюстрації стає поширення у 20-х рр. ілюстрацій, виконаних у техніці ксилографії. Дереворит активно впроваджували в оформлення книги послідовники М. Бойчука, вихованці майстерні С. Налепинської-Бойчук у Київському художньому інституті та майстерні І. Падалки в Харківському художньому інституті. В. Скочилиас, професор Варшавської академії мистецтв, у якого навчався Н. Хасевич, також працював у цій техніці над книжковими ілюстраціями.